

สำหรับเผยแพร่ทันที

ติดต่อ

Daniel King (ไทย) EarthRights International daniel@earthrights.org +1 202 466 5188

Maureen Harris, EarthRights International maureen@earthrights.org +61 401905854

Eang Vuthy (กัมพูชา) Equitable Cambodia vuthy@equitablecambodia.org +85512791700

การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ไร้ข้อยในจังหวัดเกาะกง ได้รับการยืนยันจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของไทย

เผยแพร่เมื่อ 3 มิถุนายน 2558 กรุงเทพฯ

ชาวบ้านหลายร้อยคนถูกขับไล่ออกจากที่ดิน ภายหลังจากการเวนคืนที่ดินอย่างผิดกฎหมายเมื่อปี 2549 ทั้งนี้เพื่อเปิดทางให้มีโครงการปลูกไร้ข้อยในพื้นที่ขนาด 1.2 แสนไร่ในอำเภอสะเรอัมบิล จังหวัดเกาะกง กัมพูชา ในวันที่ซึ่งผ่านไปเกือบทศวรรษหลังการไล่อริ

รายงานฉบับสมบูรณ์ที่รอคอยมาเป็นเวลานานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้จัดทำเสร็จแล้ว และยืนยันว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในไร้ข้อยดังกล่าวจริง

โครงการปลูกไร้ข้อยขนาดใหญ่นี้เป็นการดำเนินงานของบริษัทในกัมพูชาที่มีสายสัมพันธ์กับนักการเมือง และอยู่ใต้การควบคุมของบริษัทน้ำตาลขอนแก่น จำกัด (มหาชน) (เคเอสแอล) บริษัทน้ำตาลขนาดใหญ่จากไทย ซึ่งได้จัดทำสัญญาขายน้ำตาลเป็นการเฉพาะกับบริษัท Tate & Lyle Sugars (T&L) จากสหราชอาณาจักร ในรายงานซึ่งเพิ่งมีการเผยแพร่เมื่อเร็ว ๆ นี้พบว่า เคเอสแอลมีส่วนรับผิดชอบต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน เนื่องจากการตัดสินใจที่จะเข้าร่วมและได้รับประโยชน์จากการเวนคืนที่ดิน ซึ่งส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิขึ้น แม้ว่าทางบริษัทจะไม่ได้เป็นผู้ปฏิบัติมิชอบด้วยตนเอง

ในปี 2553 ชาวบ้านจากชุมชนที่ได้รับผลกระทบยื่นข้อร้องเรียนกับกสม. โดยความสนับสนุนจาก EarthRights International (ERI) และโครงการฟื้นฟูนิเวศในภูมิภาคแม่น้ำโขง (TERRA) โดยกล่าวหาว่าบริษัทน้ำตาลขอนแก่น จำกัด (มหาชน) (เคเอสแอล) จากไทยได้สิทธิสัมปทานที่ดินด้านเศรษฐกิจขนาดใหญ่ (economic land concessions - ELCs) ผ่านบริษัทลูกในกัมพูชา โดยเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายในกัมพูชาและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ในช่วงกลางปี 2555 กสม.เผยแพร่ผลการสอบสวนในเบื้องต้นที่พบว่า เคเอสแอลมีส่วนรับผิดชอบต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นกับชุมชนที่ได้รับผลกระทบ เนื่องจากการดำเนินงานผ่านบริษัทลูกในกัมพูชา

รายงานฉบับสมบูรณ์ของกสม.ยืนยันผลการสอบสวนในเบื้องต้นโดยระบุว่า การเวนคืนที่ดินเช่นนี้เป็นการละเมิดสิทธิที่จะมีชีวิตรอด สิทธิในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง

รวมทั้งสิทธิที่จะบริหารจัดการและได้รับประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิทธิที่จะได้รับการพัฒนาของประชาชนในหมู่บ้าน Chikhor, Chhouk และ Trapeng Kendal อำเภอสะเรอัมบีล จังหวัดเกาะกง “ชุมชนในอำเภอสะเรอัมบีลใช้เวลาแปดปีในการต่อสู้เพื่อให้ได้ที่ดินกลับคืนมา” Maureen Harris ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายในแม่น้ำโขง EarthRights International กล่าว “กสม.ยอมรับว่าเกิดผลกระทบและการสูญเสียทางดำรงชีพจริง และเราหวังว่าทางบริษัทที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะหาทางแก้ไขข้อพิพาทโดยทันที โดยผ่านวิธีการที่เป็นธรรมและโปร่งใส”

ในประเทศกัมพูชา การบังคับไล่ออกจากโครงการสัมปทานที่ดินด้านเศรษฐกิจขนาดใหญ่ให้กับบริษัทขนาดใหญ่ ได้กลายเป็นข้อกังวลด้านสิทธิมนุษยชนที่สำคัญ เนื่องจากส่งผลให้เกิดการโยกย้ายถิ่นฐานอย่างกว้างขวาง ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ มีการไล่ออกและทำลายทรัพย์สิน ทั้งนี้มีการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดีโดยผู้เชี่ยวชาญอิสระและหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ศาสตราจารย์ Surya Subedi

ผู้รายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติว่าด้วยสถานการณ์สิทธิมนุษยชนแห่งกัมพูชาได้รายงานเกี่ยวกับการเวนคืนที่ดินในเกาะกง ซึ่งเชื่อมโยงกับการปฏิบัติมิชอบด้านสิทธิมนุษยชน

[เน้นให้เห็นความจำเป็นที่จะต้องหาทางแก้ไขและชดเชยต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน](#)

รายงานเกี่ยวกับไร่อ้อยที่อำเภอสะเรอัมบีลมีนัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนอื่น ๆ ซึ่งได้รับผลกระทบจากการบังคับไล่ออกและการเวนคืนที่ดินอย่างผิดกฎหมาย รวมทั้งไร่อ้อยที่ทำให้เกิดข้อกังวลด้านสิทธิมนุษยชนที่สำคัญ ตามที่มีการอธิบายไว้ในรายงาน [Bittersweet Harvest](#) ของหน่วยงาน Equitable Cambodia และ Inclusive Development International “นับเป็นบททดสอบที่สำคัญในการแก้ปัญหาการกว้านซื้อเวนคืนที่ดินในกัมพูชา เป็นการส่งสัญญาณที่ชัดเจนไปยังบริษัทต่าง ๆ ที่ลงทุนในการได้มาซึ่งสัมปทานที่ดิน พวกเขาจำเป็นต้องลงทุนโดยปฏิบัติตามกฎหมายกัมพูชาและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ” Eang Vuthy ผู้อำนวยการบริหารของ Equitable Cambodia กล่าว

การร้องเรียนครั้งสำคัญของชุมชนในอำเภอสะเรอัมบีลต่อกสม. นับเป็นกรณีแรกที่มีการร้องขอให้ตรวจสอบผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนเนื่องจากการลงทุนข้ามพรมแดนของบริษัทจากไทยในประเทศเพื่อนบ้าน นพ.นิรันดร์ พิทักษ์วัชระ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกล่าวว่า “ผมคิดว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องแก้ปัญหาเนื่องจากธุรกิจ สิทธิมนุษยชน และสิ่งแวดล้อม เราจำเป็นต้องส่งสัญญาณเช่นนี้ออกไป แม้แนวโน้มส่วนใหญ่กำลังเน้นที่การพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาค เราต้องพยายามค้นหาความสมดุลระหว่างการไม่ปล่อยให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในลักษณะที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม และทำให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อชุมชนซึ่งเป็นผู้บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้มาแต่เดิม”

កស. เป็นหนึ่งในเวทีที่มีอยู่ที่ชุมชน ซึ่งได้รับผลกระทบจากการลงทุนข้ามพรมแดนในโครงการขนาดใหญ่ จะสามารถร้องเรียนและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาได้ ในรายงานฉบับสมบูรณ์

กสม. เน้นให้เห็นความเป็นไปได้ที่จะนำหลักการปฏิบัติด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UN Guiding Principles on Business and Human Rights) มาใช้

โดยมีข้อสังเกตว่าหน่วยงานธุรกิจทุกแห่งมีพันธกรณีต้องประกันให้เกิดความเคารพต่อสิทธิมนุษยชนในการทำธุรกิจของตน ไม่ว่าจะดำเนินการที่ใด และแม้ว่าทางหน่วยงานเองอาจไม่ได้มีส่วนก่อให้เกิดการปฏิบัติมิชอบด้านสิทธิมนุษยชนโดยตรง

Daniel King ผู้อำนวยการโครงการแม่น้ำโขงและพม่าของ EarthRights International มีข้อสังเกตว่า “นับเป็นคำวินิจฉัยที่สำคัญเพื่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนข้ามพรมแดน กสม. ประกาศอย่างชัดเจนว่า เคเอสแอลมีส่วนรับผิดชอบต่อการปฏิบัติมิชอบด้านสิทธิมนุษยชนเนื่องจากการทำธุรกิจในกัมพูชา เคเอสแอลควรประกาศยอมรับพันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนของตนอย่างเปิดเผย และดำเนินการให้เกิดความพึงพอใจต่อชาวบ้านซึ่งถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน”

###

EarthRights International (ERI)

เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหากำไรซึ่งใช้ประโยชน์จากพลังของกฎหมายและพลังของประชาชนเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเราเรียกว่าเป็น "earth rights" เราเชี่ยวชาญในการค้นหาข้อเท็จจริง การฟ้องคดีเมื่อเกิดการปฏิบัติมิชอบต่อสิทธิทางธรรมชาติเหล่านี้ เราจัดอบรมให้กับผู้นำระดับรากหญ้าและชุมชน และมีโครงการรณรงค์ เรามีสำนักงานในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สหรัฐฯ และเปรู สำหรับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ERI โปรดดู www.earthrights.org

Equitable Cambodia เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่รณรงค์ให้เกิดการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม ความยุติธรรมทางสังคมและสิทธิมนุษยชนในกัมพูชา โดยเป็นผู้นำในการรณรงค์สิทธิที่ดินและที่อยู่อาศัย Equitable Cambodia ใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน การกดดันโดยใช้กฎหมาย การสร้างพันธมิตร การวิจัยด้านนโยบาย และการลobbyทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อเปลี่ยนให้การพัฒนาประเทศมีรูปแบบที่เคารพ คุ้มครอง และปฏิบัติตามสิทธิของประชาชนชาวกัมพูชามากยิ่งขึ้น สำหรับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ Equitable Cambodia โปรดดู www.equitablecambodia.org